

**RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK**

**Xe KAMER**

**A R R E S T**

**nr. 221.654 van 6 december 2012  
in de zaak A. 191.545/X-14.090.**

In zake :       Katelijne DEVILLE  
                  bijgestaan en vertegenwoordigd door  
                  advocaten Peter De Smedt en Karin De Roo  
                  kantoor houdend te 9000 GENT  
                  Kasteellaan 141  
                  bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen :

het VLAAMSE GEWEST, vertegenwoordigd door de Vlaamse  
regering  
bijgestaan en vertegenwoordigd door  
advocaat Michel van Dievoet  
kantoor houdend te 1000 BRUSSEL  
Wolstraat 56  
bij wie woonplaats wordt gekozen

Tussenkomende partij :

de n.v. NJA  
bijgestaan en vertegenwoordigd door  
advocaat Wim De Cuyper  
kantoor houdend te 9100 SINT-NIKLAAS  
Vijfstraten 57  
bij wie woonplaats wordt gekozen

---

*I. Voorwerp van het beroep*

1.               Het beroep, ingesteld op 19 februari 2009, strekt tot de  
nietigverklaring van het besluit van 8 december 2008 van de Vlaamse minister  
van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening houdende de verwerping  
van het beroep van de gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaar tegen het  
besluit van 17 april 2008 van de deputatie van de provincieraad van Vlaams-  
Brabant waarbij aan de n.v. NJA de stedenbouwkundige vergunning wordt  
verleend voor het regulariseren van de noodzakelijke instandhoudingswerken aan

vijverwanden op een perceel gelegen te Halle, Kasteelstraat 8-44, kadastraal bekend sectie K, nr. 158/g.

## *II. Verloop van de rechtspleging*

2. Bij arrest nr. 217.914 van 13 februari 2012 worden de debatten heropend en wordt het door de auditeur-generaal aangewezen lid van het auditoraat gelast met een aanvullend onderzoek.

Eerste auditeur-afdelingshoofd Frans De Buel heeft een aanvullend verslag opgesteld.

De verwerende partij heeft een verzoek tot voortzetting van het geding ingediend en de tussenkomen de partij heeft een verzoek tot voortzetting van het geding en een laatste memorie ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 29 juni 2012.

Staatsraad Johan Bovin heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Karin De Roo, die verschijnt voor de verzoekende partij, advocaat Filip van Dievoet, die loco advocaat Michel van Dievoet verschijnt voor de verwerende partij, en advocaat Erika Rentmeesters, die loco advocaat Wim De Cuyper verschijnt voor de tussenkomen de partij, zijn gehoord.

Eerste auditeur-afdelingshoofd Frans De Buel heeft een met dit arrest eensluidend advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

### *III. Feiten*

3. Wat betreft de feiten kan worden verwezen naar de uiteenzetting ervan in het voormelde arrest nr. 217.914 van 13 februari 2012.

### *IV. Onderzoek van het tweede middel*

#### *Standpunt van de partijen*

4.1. In een tweede middel voert de verzoekster de schending aan van het gezag van gewijsde, het grondwettelijk beginsel van de scheiding der machten, de artikelen 2 en 3 van de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen en het algemeen motiveringsbeginsel als beginsel van behoorlijk bestuur,

“(d)oordat het bestreden besluit het beroep van de gewestelijk stedenbouwkundig ambtenaar verwerpt en beslist dat de door de deputatie verleende regularisatievergunning haar rechtskracht herneemt,

terwijl het Hof van Beroep te Brussel bij arrest van 6 juni 2007 oordeelde dat de eerste rechter terecht stelde dat de uitgevoerde werken, waaronder het aanbrengen van betonnen oeververstevingen, een wederrechtelijk karakter hadden en schade veroorzaakten en daarom het herstel van de plaats in de vorige toestand beval, en het gezag van gewijsde van dit (in kracht van gewijsde gegane) arrest en het grondwettelijk beginsel van de scheiding der machten zich ertegen verzetten dat de deputatie en de bevoegde minister dit naast zich neerleggen en een stedenbouwkundige vergunning verlenen tot regularisatie van werken waarvan het wederrechtelijk karakter werd vastgesteld en waarvan het herstel in de vorige toestand werd bevolen,

zodat het bestreden besluit de in het middel vermelde bepalingen schendt”.

In de toelichting bij het middel betoogt de verzoekster dat de gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaar zijn beroep bij de minister onder meer heeft gesteund op het gezag van gewijsde van het arrest van het hof van beroep.

Met betrekking tot het gezag van gewijsde verwijst zij naar de artikelen 24 en 26 van het Gerechtelijk Wetboek en stelt zij dat het gezag van gewijsde niet beperkt is tot het beschikkend gedeelte van de rechterlijke

beslissing, maar dat het ook kleeft aan de motieven waarop die beslissing noodzakelijk steunt.

De verzoekster verwijst naar de rechtspraak van de Raad van State waarin wordt geoordeeld dat “het gezag van gewijsde en het grondwettelijk beginsel van de scheiding der machten zich ertegen verzetten dat de bevoegde minister een stedenbouwkundige vergunning verleent tot regularisatie van werken, waarvan in die uitspraak, het wederrechtelijk karakter werd vastgesteld, en waarbij de afbraak werd bevolen van de desbetreffende bouwwerken met het oog op het herstel van de plaats in de vorige toestand”. Op dit principiële verbod tot regularisatie kan volgens haar enkel een uitzondering worden gemaakt ingeval van fundamenteel gewijzigde planologische of stedenbouwkundige omstandigheden. Deze hebben zich te dezen evenwel niet voorgedaan.

4.2. De verwerende partij antwoordt met verwijzing naar de rechtspraak van het Hof van Cassatie dat er geen algemeen rechtsbeginsel van “de eenheid der rechtsorde” bestaat, en dat een wederrechtelijke situatie kan worden beëindigd zowel door het herstel van de plaats in de oorspronkelijke staat als door het verkrijgen van een regularisatievergunning.

De rechtspraak van de Raad van State waarnaar de verzoekster verwijst, heeft volgens de verwerende partij betrekking op een andere situatie. In die gevallen kwam de aanvrager op tegen de weigering van de regularisatievergunning, terwijl in casu het een derde is die opkomt tegen de afgifte van een regularisatievergunning.

Voorts staat volgens de verwerende partij het loutere feit dat het hof van beroep van Brussel van oordeel is dat voor de betrokken werken in 2007 geen vergunning voorhanden was en dat deze moesten worden verwijderd, er niet aan in de weg dat voor deze werken later nog een vergunning kan worden aangevraagd.

In ondergeschikte orde wijst de verwerende partij er ten slotte op dat de bestreden beslissing heeft vastgesteld dat de betonnen keermuur noodzakelijk is voor de instandhouding van de vijver en de goede ruimtelijke ordening. Op grond daarvan kon volgens haar bij uitzondering een regularisatievergunning worden verleend.

4.3. De tussenkomende partij verwijst vooreerst naar de overwegingen in het bestreden besluit met betrekking tot de aangevoerde schending van het gezag van gewijsde en de scheiding der machten.

Voorts stelt zij dat het arrest van het hof van beroep van Brussel van 6 juni 2007 op het ogenblik dat het bestreden besluit werd genomen nog geen kracht van gewijsde had, maar enkel gezag van gewijsde. Dit geldt enkel inter partes en niet erga omnes. Bovendien beschikt de vergunningverlenende overheid als deel van de uitvoerende macht over een discretionaire bevoegdheid om te oordelen over vergunningsaanvragen, zonder daarbij gebonden te zijn door eerder ingenomen standpunten.

Voor het overige herneemt de tussenkomende partij het verweer van de verwerende partij.

4.4. In de memorie van wederantwoord dupliceert de verzoekster nog dat de verwerende partij en de tussenkomende partij, door te stellen dat een regularisatievergunning kan worden bekomen nadat een herstelmaatregel bevolen werd, voorbijgaan aan het gezag van gewijsde dat kleeft aan de rechterlijke vaststelling dat de uitgevoerde werken belangrijke schade voor het leefmilieu tot gevolg hebben.

4.5. In haar laatste memorie benadrukt de tussenkomende partij nog dat de verzoekster niet betwist dat het betrokken arrest op het ogenblik dat de minister uitspraak deed geen kracht van gewijsde had, maar enkel gezag van gewijsde, en dat zij niet weerlegt dat dit gezag van gewijsde enkel inter partes geldt, en niet erga omnes.

### *Beoordeling*

4.6. Het bestreden besluit overweegt met betrekking het arrest van het hof van beroep van Brussel van 6 juni 2007 wat volgt:

“Overwegende dat door belanghebbende cassatieberoep werd ingesteld tegen het arrest van het Hof van Beroep te Brussel; dat het arrest van het Hof van Beroep dus wel gezag van gewijsde heeft, maar geen kracht van gewijsde, aldus de advocaat van de aanvrager; dat bovendien dit betekent

dat de gevolgen van het gezag van gewijsde verdwijnen wanneer de beslissing van het Hof van Beroep gewijzigd of vernietigd wordt; dat noch de stad Halle, noch de Deputatie, noch het Vlaamse Gewest partij waren in deze procedure; dat het gezag van gewijsde van het arrest van het Hof van Beroep enkel tussen partijen werkt (inter partes) en niet erga omnes; dat hieruit in geen geval verplichtingen kunnen ontstaan voor een derde, zoals de Minister die derhalve niet verplicht is een regularisatievergunning te weigeren, dat dit in casu des te meer geldt, gelet op de scheiding der machten; dat de vergunningverlenende overheid over een discretionaire bevoegdheid beschikt om al dan niet vergunningen af te leveren en kan en moet een aanvraag onderwerpen aan een volledig nieuw administratief onderzoek; dat zij daarbij op basis van een nieuw onderzoek kan concluderen dat de aanvraag vergunbaar is, niettegenstaande hierover eerder andere standpunten werden ingenomen (door de vergunningverlenende overheid zelf of door een rechter); dat de scheiding der machten inhoudt dat de uitvoerende macht niet gebonden is door een uitspraak van de rechterlijke macht in een procedure waarin zij geen partij was; dat volgens rechtspraak van het Hof van Cassatie, Raad van State en de gewone rechtbanken een vonnis of arrest dat het herstel in de oorspronkelijke staat beveelt niet verhindert dat nadien een regularisatievergunning bekomen kan worden; dat het gezag van gewijsde van het arrest van het Hof van Beroep te Brussel de dato 6 juni 2007 dan ook niet betekent dat de Minister niet in de mogelijkheid verkeert om een regularisatievergunning af te leveren en hiermee in te gaan tegen het standpunt, ingenomen door het Hof van Beroep, nog aldus de advocaat”.

4.7. Bij arrest van het hof van beroep van Brussel van 6 juni 2007 werd gewezen dat onder meer de betonnen oeverversterkingen aan de zijkanalen en de achterkant van de kasteelvijver, binnen zes maanden moesten worden verwijderd, nu het arrest het herstel van de plaats in de vorige toestand binnen die termijn beval. Deze veroordeling was gesteund op het feit dat deze oeverversterkingen waren aangebracht zonder de vereiste stedenbouwkundige vergunning.

Het cassatieberoep van de tussenkomende partij tegen dit arrest werd, voor zover het betrekking had op het voornoemde bevel tot herstel van de plaats, door het Hof van Cassatie verworpen bij arrest van 27 februari 2009 (Nr. C.07.0527.N).

4.8. Het grondwettelijk beginsel van de scheiding der machten en het fundamentele beginsel van onze rechtsorde dat de rechterlijke beslissingen alleen kunnen worden gewijzigd door de aanwending van rechtsmiddelen

(Grondwettelijk Hof, arrest nr. 5/2009, 15 januari 2009 en arrest nr. 3/2011, 13 januari 2011), welke beginselen de openbare orde raken, verzetten er zich tegen dat de uitvoerende macht een vergunning verleent strekkende tot het behoud van een bouwwerk, waarvan een rechterlijke beslissing de afbraak heeft bevolen.

De voornoemde beginselen brengen mee dat het enkele feit dat er tegen een rechterlijke beslissing die de afbraak heeft bevolen cassatieberoep werd ingesteld geen in rechte aanvaardbaar motief is om de vergunning strekkende tot het behoud van het bouwwerk te verlenen.

4.9. Het middel is gegrond.

## **BESLISSING**

**1. De Raad van State vernietigt het besluit van 8 december 2008 van de Vlaamse minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening houdende de verwerping van het beroep van de gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaar tegen het besluit van 17 april 2008 van de deputatie van de provincieraad van Vlaams-Brabant waarbij aan de n.v. NJA de stedenbouwkundige vergunning wordt verleend voor het regulariseren van de noodzakelijke instandhoudingswerken aan vijverwanden op een perceel gelegen te Halle, Kasteelstraat 8-44, kadastraal bekend sectie K, nr. 158/g.**

**2. De verwerende partij wordt verwezen in de kosten van het beroep tot nietigverklaring, begroot op 175 euro.**

**De tussenkomende partij wordt verwezen in de kosten van de tussenkomst, begroot op 125 euro.**

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van zes december 2012, door de Raad van State, Xe kamer, samengesteld uit:

|                   |                                   |
|-------------------|-----------------------------------|
| Roger Stevens,    | voorzitter van de Raad van State, |
| Jan Clement,      | staatsraad,                       |
| Stephan De Taeye, | staatsraad,                       |

voor de uitspraak door de voorzitter van de Raad van State aangewezen ter vervanging van Johan Bovin, staatsraad, die wettelijk verhinderd is, na alle debatten te hebben bijgewoond en na te hebben deelgenomen aan de beraadslaging,

bijgestaan door

|                    |           |
|--------------------|-----------|
| Greta Scheveneels, | griffier. |
|--------------------|-----------|

**De griffier**

**De voorzitter**

**Greta Scheveneels**

**Roger Stevens**